

Zarděnky (*Rubeola*)

Autor: Leona Petříková

Výskyt

Zarděnky jsou virové infekční onemocnění patřící do skupiny typických dětských infekčních chorob. Hlášený výskyt zarděnek v České republice v letech 2005–2009 je 4–14 případů ročně, tzn. 0,1 nemocných na 100 000 obyvatel a rok.

Přenos

Virus zarděnek, *Rubivirus*, se přenáší z člověka na člověka kapénkovou infekcí, například při kašli a kýchání, nebo přímým dotykem. Může se přenášet i z těhotné ženy na plod, což je pro plod nebezpečné. Zdrojem infekce je i člověk s nákazou, která se klinicky neprojeví, a to od konce inkubační doby do 7. dne po vzniku vyrážky. Inkubační doba trvá od dvou do tří týdnů. Přenašečem může být i dítě s vrozenými zarděnkami – vylučuje virus měsíce až roky po narození.

Obr. 1: 3D model *Rubiviru*, autor Russell Kightley.

<http://svet-biologije.com/wp-content/uploads/2014/11/rubella-virus-particles-russell-kightley.jpg>

Příznaky

Zarděnky se projevují vyrážkou, která začíná na obličeji a šíří se na celé tělo. Méně výrazná je na končetinách. Současně dochází zvětšení uzlin vzadu na krku a za ušima a zánětu dýchacích cest, protože tudy se virus do těla dostává. Mohou se objevit i bolesti kloubů a svalů, nebo zvýšená teplota až horečka. Často jsou příznaky zaměnitelné s jinou nemocí, nebo ji lze prodělat i úplně bez příznaků. Pokud osoba jednou nemoc prodělá, její tělo vytvoří dostatek protilátek, takže zarděnkami v budoucnosti už nelze onemocnět, podobně jako u neštovic.

Obr. 2: Vyrážka na obličeji a těle

Obr. 3: Vyrážka po celém těle

<http://cuidadoinfantil.net/wp-content/uploads/2009/06/rubeola.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/be/Rash_of_rubella_on_skin_of_child%27s_back.JPG

Vyšetření

Při podezření na zarděnky se provádí vyšetření krve na protilátky. Ty se vznikají velmi brzy po kontaktu s virovými částicemi.

Léčba

Onemocnění probíhá většinou bez komplikací, takže není potřebná jejich speciální léčba. Zarděnky jako takové se léčit nedají, běžná léčba je většinou založena pouze na **srážení horečky** a **ošetření vyrážky**, která může nepříjemně svědit. Důležité je sledovat kontakt nemocného s těhotnými ženami.

Komplikace

Čím je člověk starší, tím horší průběh zarděnky mívají. Naopak v těhotenství jsou následky o to horší, o co je plod méně vyvinutý. Při nákaze ženy v prvním trimestru těhotenství se dokonce doporučuje přerušit těhotenství, protože virus způsobuje závažné poškození plodu - vrozené srdeční vady, mentální retardaci, poruchy zraku a sluchu a dalších orgánů. Může dojít také k úmrtí plodu. Další možné komplikace jsou záněty kloubů, mozkových obalů a srdce a poruchy srážení krve.

Praktické rady

Proti zarděnkám se dnes děti ve druhém roce života povinně očkují spolu se spalničkami a příušnicemi. Přesto však není radno nemoc podceňovat a při podezření na zarděnky je třeba se izolovat od společnosti, a obzvláště těhotných žen, pro jejichž nenarozené dítě má nemoc devastující účinky. Těhotné ženy by při podezření vždy měly vyhledat lékaře, který bude průběh sledovat.

Obr. 4: Vyhýbejte se kontaktu s těhotnými ženami

http://pool.hesperian.org/w/images/thumb/9/9b/NWTND_cfc_Page_23-1.png/240px-NWTND_cfc_Page_23-1.png

Seznam literatury

1. Anonymous, Zarděnky <http://nemoci.vitalion.cz/zardenky/>. Přečteno 25.2.2015
2. MUDr. Štefa Jiří, Zarděnky (Rubeola) <http://www.stefajir.cz/?q=zardenky-rubeola>. Přečteno 25.2.2015
3. Anonymous, 2014, <http://www.wikiskripta.eu/index.php/Zard%C4%9Bnky>. Přečteno 25.2.2015
4. MUDr Petra Rainetová, Virologické repertorium, <http://old.lf3.cuni.cz/mikrobiologie/teozak/rainet/repet.pdf>. Přečteno 25.2.2015
5. Anonymous, Zarděnky, <http://www.maminkam.cz/zardenky>. Přečteno 25.2.2015